

Rasa Janulevičiūtė
10 kėdžių. Lietuvos dizaino naratyvai. V., 2018

Monografijoje nagrinėjamos sovietinio laikotarpio kėdės, Lietuvos dizainerių sukurtos pagal specialius užsakymus, gamintos mažu kiekiu arba masinės gamybos, eksperimentinės. Keli kėdžių projektai peržengia tiriamo laikotarpio ribas, įsiterpia į dizaino lūžio laiką – atkurtos nepriklausomybės pradžią. Svarbiausia buvo tyrinėti lietuviškų

naudingi, nes dažnai suteikia plačią kūrybinę laisvę, nuo idėjos iki atlikimo, bet tuo pačiu ir suteikia tam tikrus rėmus. Svarbu ir tai, kad konkursuose gali pasidalinti savo požiūriu, idėjomis, parodyti savo gebėjimus net ir už Lietuvos ribų. Po „Project Mars“ konkurso pradėjau daugiau dėmesio kreipti į kitus pasaulyje vykstančius konkursus. Manau tikrai kada nors panašiam konkurse sudalyvausiu dar kartą.

Džiaugiuosi, kad tai buvo bakalauro baigiamasis darbas, nes viena, be darbo vadovo lekt. Andrejaus Repovo, kažin ar būčiau tokiame konkurse sudalyvavusi – turėjusi tiek ryžto visko nemesti, leisti sau ieškoti ir t.t. Greičiausiai būčiau neapsisprendusi kokia kryptimi eiti, o man, linkusiai pasiklysti tarp idėjų, dėstytojo padaršiniai ir patvirtinimai buvo itin svarbūs.

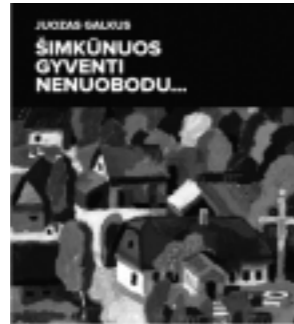
Gabrielės bakalauro darbo vadovas Grafinio dizaino katedros dėstytojas Andrejus Repovas pasidalijo prisiminimais apie kūrybinį procesą:

Gabrielė tiksliai žinojo kokio rezultato ji siekia, o kilus dvejonėms mes susėdavome ir apsitardavome ką dar galima būtų keisti. Kadangi Gabrielė yra labai savikritiška, ji išsiskyrė iš kitų studentų savo smalsumu ir siekiu nuolat tobulinti savo dizainus. Ji pati atėdavo ir klausdavo „kas čia dar ne taip, ko čia trūksta“, gavusi reikiamą informaciją, Gabrielė drąsiai ir nuosekliai dirbdavo toliau.

Konkursas, kaip bakalauro baigiamasis darbas, yra labai gera idėja. Visu pirma, konkursas turi potencialą „išciti į viešumą“, o tai yra gerai tuo, nes kai tu esi studijas bebaigiantis studentas, tai gali tapti tavo tramplinu į savarankišką profesinį gyvenimą. Rezultata, kurį pasiekė Gabrielė, patekdama tarp NASA „Project Mars“ konkurso finalistų, būtina įrašyti į portfolio ir įtraukti į CV. Tai yra pliusas ne tik darbinant, bet ir sau pačiam, nes tu įgauni drąsos ir pasitikėjimo, jog tai, ką sukūrei, buvo įvertinta ir pripažinta. *Mūsų inf.*

Trumpai • Jubiliejinius 225-uosius studijų metus VDA pradėjo sulaukusi 17,5 proc. daugiau pirmakursių, nei praėjusiais metais. Pasibaigus 2018 m. bendrajam priėmimui į pirmosios pakopos ir vientisąsias studijas priimta 316 studentų (2017 m. atitinkamai 269). Kvietimus studijuoti valstybės finansuojamose vietose gavo 234 stojantieji (2017 m. atitinkamai 211), o 2018 m. priėmimas į valstybės nefinansuojamas vietas buvo 41 proc. didesnis: 2018 m. įstojo 82, o 2017 m. – 58. Studijuoti VDA pirmuoju prioritetu pageidavo 460, antruoju – 348, trečiuoju – 236 asmenys. Didžiausio stojančiųjų susidomėjimo sulaukė grafinio dizaino, grafikos, fotografijos ir medijos meno bei interjero dizaino programos • Spalio 19–20 dienomis Helsinkio menų institutete vykusioje konferencijoje į Šiaurės ir Baltijos šalių aukštojo mokslo meno institucijų tinklo KUNO valdybą išrinktas VDA profesorius Henrik Bjorn Andersen • LITEXPO parodų centre vykusioje parodoje „Baldai. Interjeras. Dizainas 2018“ Dizaino katedros IV kurso studento Lauryno Vaitkaus projektas „Rekhold“ pelnė specialų prizą • Telšių fakulteto Skulptūros studijų programos studentai Jokūbas Pijus Vildžiūnas ir Donatas Repeika laimėjo Tautos fondo skiriamas vardines Elenos Urbaitis stipendijas • Paskelbta VDA 225 metų jubiliejaus programa. Lapkričio 20 d., 13 val. prasidės alumnų konferencija, po jos vyks alumnų vizitai katedrose. Nuo 16 val. Gotikinėje salėje rengiama Jono Meko filmų retrospektyva, o 17 val. VDA bibliotekoje bus atidaryta dailės istorikės dr. Ingridos Korsakaitės jubiliejinė paroda. 18 val. prasidės iškilmingas VDA Senato posėdis, kurio metu bus suteikti garbės daktarų vardai Jonui Mekui ir Ingridai Korsakaitei. Nuo 19 val. – neoficiali renginio dalis •

kėdžių sukūrimo kontekstą – dizaino idėja, ryšį su daiktine aplinka, perteikti aurą to primiršto laikotarpio, kai formavosi ir sklėdėsi profesionali lietuvių dizaino mokykla, kai net ir esant sovietmečio nepriteklui, ideologinėms kliūtims, dizaineriai nestokojo kūrybingumu, neprarado noro sukurti patogesnę ir gražesnę aplinką. Kiekvienas skyrius skirtas vis kitam baldų kūrėjui: Jono Prapuoleniui, Tadu Baginskiui, Brigitai Adomonienei, Romanui Jaloveckui, Lygijai Marijai Kislauskaitė-Stapulionienei, Eugenijui Algimantui Gūzui, Daliai Šiaurusaitienei, Jūratei ir Albertui Krajinskams, taip pat Šiaulių baldų gamybinio susivienijimo „Venta“ gaminių analizei.

Juozas Galkus
Šimkūnuos gyventi nenuobodu... V., 2018

Grafiko, ilgamečio VDA profesoriaus Juozo Galkaus (g.1932) atsiminimų apie gimtinę knygą, kurią išleido joniškėčių draugija „Sidabra“.

Profesoriui Antanui Spelskiui – 100

2018 m. spalio 16 d. architektui profesoriui Antanui Spelskiui, 17 metų dirbusiam Vilniaus dailės akademijoje, būtų suėję 100 metų.

1944 m. A. Spelskis baigė Vytauto Didžiojo universiteto Statybos skyrių, dirbo Kauno projektų vyriausioju architektu, Lietuvos Ministrų Tarybos Statybos ir architektūros reikalų komiteto pirmojo pavaduotoju, Miestų ir kaimų statybos projektavimo instituto vyriausioju architektu. 1939 m. pašauktas į Lietuvos kariuomenę, 1940 m. buvo paskutinės Lietuvos Karo mokyklos laidos karininkas.

Šalia administracinės veiklos profesorius A. Spelskis dirbo kūrybinį darbą. Pagal jo projektus 1946–1949 m. rekonstruota keletas pastatų Gedimino prospekte (vienas iš jų – Gedimino 9), gyvenamieji namai Klaipėdoje, Kaune, kituose miestuose, Filharmonijos koncertų salės, Termoizoliacijos instituto patalpų interjerai.

Prof. A. Spelskio, kaip mokslininko veikla: knygos „Miestų sodybinės statybos architektūra“ (1955), „Po baroko skliautais“ (1967), „Lithuanian towns“ (1970), apie 100 straipsnių. Apgynė dvi disertacijas, skirtas Lietuvos urbanistikos vystymosi ypatumams. 1978 m. A. Spelskiui suteiktas Lietuvos nusipelnusio mokslo veikėjo garbės vardas.

Viena reikšmingiausių veiklos sričių – pedagoginis darbas. Jam teko dėstyti visose to meto aukštesiose mokyklose, rengiančiose architektus: 1946–1950 m. Vytauto Didžiojo universitete, 1951–1955 m. Kauno Politechnikos institute, 1954–1971 m. Vilniaus dailės akademijoje (buv. Lietuvos dailės institute), nuo 1970 m. Vilniaus Gedimino technikos universitete (buv. Vilniaus inžineriniame statybos institute), kur nuo 1971 iki mirties 1987 m. ėjo dekaną pareigas.

LIETUVIŲ DAILININKAI

Grafikas Romas Viesulas (1918 09 11–1986 11 06). Iš šeimos albumo

VILNIAUS DAILĖS
AKADEMIJA

INFORMACINIS BIULETENIS Nr.8(284) 2018 SPALIS

Naujų
mokslo
metų
atidarymo
iškilmės
V. Jankausko
fotoreportažas

Pagėrimas Vroclavo DA rektorius

Įteikiama J. Vienožinskio premija

Kalba T. R. Viesulas

Apsilankė VDA senjorai

Įteikiamos Gruodžių ir Tamošaičių premijos

Parodoje Opus duarum

Atidaroma Vroclavo dailės akademijos paroda Opus duarum

Šventinė pirmakursių eiseną per senamiestį

VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJOS KRONIKA

Spalis

- 1 d. Iškilminga naujų mokslo metų pradžia. „Titanike“ atidaroma Vroclavo E. Gepperto dailės ir dizaino akademijos dėstytojų ir studentų keramikos ir grafikos darbų paroda „Opus duarum“, galerijoje „Akademija“ atidaroma VI tarptautinio A. Švėgždos piešinių konkurso laureatės Lauros Slavinskaitės tapybos paroda „Observatorija“, parodų erdvėje „Krematoriumas“ atidaroma Elenos Antanavičiūtės, Liudo Matijošiaus, Ryčio Ratkevičiaus paroda „Pre-Dators“
- 2 d. Vilniaus rotušėje atidaroma Mindaugo Skudučio tapybos ir Vilniaus ikonografijos iš VDA muziejaus rinkinių paroda „Vilnius ir jo žmonės“
- 2 d. Galerijoje „Artifex“ atidaroma VDA doktorantės Dovilės Bagdonaitės paroda „b(l)oom“.
- 3 d. Parodų erdvėje „5 malūnai“ pristatoma Laimos Matuzonytės paroda „La couleur verte/Zalia spalva“
- 10 d. Tėlišių galerijoje atidaroma „Amber Trip“ juvelyrikos meno konkurso

Parodos „Pre-Dators“ atidarymas

Parodos „Vilnius ir jo žmonės“ atidarymo akimirksnis Vilniaus rotušėje

Lauros Slavinskaitės parodoje „Observatorija“

Parodos „Procesai“ fragmentas

Dovilės Bagdonaitės parodoje „b(l)oom“

- paroda „Nothing to declare / Nėra ką deklaruoti“
- 11 d. Tėlišių galerijoje atidaroma paroda „Kroatijos nematerialus kultūros paveldas, įtrauktas į UNESCO sąrašą“
- 15 d. Galerijoje „Akademija“ atidaromos dvi tapybos parodos: Martyno Pekarsko „Limbo“ ir Kipro Černiausko „Žvilgsnis“
- 15 d. VDA atvirojoje DDA mokykloje atidaroma Akvilės Sedlevičiūtės batikos darbų paroda
- 22 d. Lietuvos mokinių neformaliojo ugdymo centre atidaroma VDA Keramikos katedros studentų darbų paroda
- 23 d. Galerijoje „Artifex“ atidaroma Žydrės Ridulytės paroda „Scintillatio“

- 25 d. „Titanike“ atidaroma Eglės Ulčickaitės paroda „Paralelinė kartoteka“
- 25 d. Projektų erdvėje Sodų 4 atidaroma Nidos meno kolonijos organizuota Amiros Hanafi (Egiptas) paroda „Gero melo mokslas“
- 26 d. Parodų erdvėje „5 malūnai“ atidaroma grafikos paroda „Inprimo → Ubu Noir“
- 29 d. Galerijoje „Akademija“ atidaroma Vizualiųjų komunikacijų magistrantų paroda „Procesai“
- 29–30 d. Grafikos katedroje vyksta Davido Pearsono kūrybinės dirbtuvės „Akį traukiantys viršeliai“
- 30 d. „Titanike“ atidaroma Jolantos Kyzikaitės tapybos paroda „Be galo“.

Atidaroma Jolantos Kyzikaitės tapybos paroda

Eglės Ulčickaitės parodos fragmentas

Žydrės Ridulytės parodoje

Paroda BALTIC FASHION&TEXTILE VILNIUS 2018

Spalio 18–20 d. LITEXPO parodų rūmuose veikė 27-oji tarptautinė specializuota aprangos, tekstilės ir inovacijų paroda BALTIC FASHION&TEXTILE VILNIUS 2018. Vilniaus dailės akademijos Kostiumo dizaino katedrai joje atstovavo (parodos ekspozicijų stendas 5.A09LT) absolventės Goda Narijauskaitė, Austėja Marija Jaščaninaitė ir Rimantė Rimgailaitė.

Goda pristatė savo naujojo aksesuarų prekės ženklo „Make Heads Turn“ autorinių akinių kolekciją „SuperNormal“, Austėja – parodoje „Skrydis Nr.13“ didelio žiūrovų dėmesio sulaukusią bakaluro baigiamojo darbo kolekciją „(ne)Tobula“, o Rimantė – sekmingu profesiniu startu tapusią kolekciją „Narcizas – ne tik gėlė“. Ant jaunųjų dizainerių podiumo sėkmingai savo kolekciją parodė bakalaurė Ieva Skaičiūnaitė.

Šių metų paroda buvo išskirtinai turininga: profesionalai diskutavo apie aprangos ir tekstilės pramonės raidos perspektyvas ir iššūkius, o pilnutėlėse salėse vyko net dvi aktualios konferencijos. Viena jų – „Sumanios gamybos technologijos aprangos ir tekstilės sektoriuje“ skirta gamintojams, o tarptautinė „Driving Fashion Business: What Matters Tomorrow“ – mados kūrėjams. Pranešimus skaitė ne tik Lietuvoje garsūs mokslininkai bei tendencijų numatymo specialistai, bet ir vienos garsiausių mados prognozavimo agentūrų „Carlin Creative“ verslo vystymo specialistė Pavina Souvanlasy.

Parodoje buvo apstu edukacinių, foto parodų bei naujausių sezonių kolekcijų pristatymų. Tvarumas ir ekologija vis dar aktuali ir viena pagrindinių temų trijų dienų parodos maratone.

Parodą atidarė ir aplankė Lietuvos Respublikos ministras pirmininkas Saulius Skvernelis, Lietuvos

Respublikos ūkio viceministras Gintaras Vilda, Lietuvos aprangos ir tekstilės įmonių asociacijos (LATIA) prezidentas Kęstutis Daukšys, LR seimo nariai, užsienio šalių ambasadoriai ir kiti garbūs svečiai. Prof. Jolanta Talaikytė

VDA Kauno fakulteto Grafinio dizaino katedros absolventės Gabrielės Monginaitės bakaluro baigiamasis darbas (vadovas lekt. Andrejus Repovas) pateko tarp NASA (National Aeronautics and Space Administration) organizuoto konkurso „Project Mars“ finalininkų.

„Project Mars“ konkurso tikslas – vaizdinėmis priemonėmis propaguoti ir informuoti visuomenę apie NASA rengiamą misiją į kaimyninę planetą – Marsą – tikslus ir siekius. Marsas – nebe mokslinės fantastikos objektas, tai ne tolima ateitis, o žmonijos realybė ir artimiausias žingsnis. Būtent tai perteikia Gabrielės konkursui paruoštų penkių plakatų serija, iš kurių net du – „Home Sweet Home“ ir „Picture of the Century“ – pateko tarp konkurso finalininkų. Gabrielė mielai sutiko atsakyti į keletą klausimų apie konkursą, kosmosą ir kūrybą.

Kaip sugalvojote dalyvauti konkurse? Ar nuo vaikystės domitės kosmoso tyrinėjimais?

Kosmoso platybės – man visada buvo paslaptingos ir labai įdomios, todėl vis paskaitydavau ir pasidomėdavau šia tema, bet niekada neplanavau gilintis tiek, kiek teko praeiti pusmetį. Kai reikėjo ieškoti temos bakaluro baigiamajam darbui mažiau, kad norėčiau kurti konkursui. Paskutiniaisiais studijų metais mane labiausiai domino plakatai ir iliustracijos. Vis dėl to jaučiausi, kad šias sritis esu kiek „apleidusi“. Dauguma bakalauriniam darbui gilinasi į tas sritis, kurias jau labai gerai išmano, o aš nusprendžiau prisiminti tai, ką buvau pamiršusi ir išmokyti kažką naujo. NASA organizuojamą „Project Mars“ konkursą pamačiau www.sciartex.net tinklalapyje, kuris siekia suvienyti mokslą, technologijas ir meną. Pirmiausia pagalvojau, kad gal tai būtų per didelis užmojis, tačiau, pasitarusi su dėstytoju, nusprendžiau išbandyti save kurdama šią plakatų seriją.

Iš kur sėmėtės idėjų? Kodėl būtent toks plakatų dizainas?

Nesu tikra ar būtent iš ten atėjo idėjos, tačiau ieškant inspiracijų savo laiką skyrčiau fantastinių filmų peržiūroms, literatūrai apie kosmosą, apie Marsą ir pan. Tas laikas buvo smagus, nes ir taip mėgstu tokio pobūdžio filmus bei knygas. Galiausiai po ieškojimų, atradimų ir neatradimų nusprendžiau į viską pažūrėti su lengva ironija ir didingą misiją į Marsą pristatyti paprasčiau, žemiškiau.

Taip pat rinkau faktus, norėjau plakatuose sujungti fantaziją su logiškais aspektais. Pavyzdžiui, „Picture of the Century“ plakate yra du mėnuliai, kurie iš tikrųjų priklauso Marsui. Pasinaudojau NASA duomenų bazės duotais 3D modeliais, tokiais, kaip astronautų skafandro modeliu, su kuriuo šiek tiek pakeisčiau – pritaikiau ne visai realistines tekstūras.

Visuose plakatuose naudojamos frazės yra plačiai žinomos ir vartojamos. „Picture of the Century“ – Instagram'o stiliaus frazė su grotazieme.

„Make Mars Great Again“ – yra tokia teorija, kad kadaise Marsas irgi turėjo atmosferą kaip Žemė, todėl man pasirodė, kad šita frazė tinkama adaptavimui Marso tematika. „Home Sweet Home“ – daugumoje kultūrų vartojama frazė, man ji suteikia jaukumo jausmą. „Fly Me to the Mars“ plakato pavadinimo idėja kilo iš Frank Sinatra dainos „Fly Me to the Moon“. Mano adaptacijoje gramatiškai teisingai nereikėtų artkelio „the“ prieš „Mars“, bet kadangi norėjau alijozijos į dainą, leidau sau kūryboje įvelti ir gramatinę klaidą.

Kiekviena plakate dešiniame kampe yra logotipas, kurį sukūriau norėdama labiau apjungti plakatus, tačiau į konkursą siunčiau be logotipo.

Kiek laiko užtrukote kurdama plakatus?

„Home Sweet Home“ – pats pirmasis plakatas, nuo kurio pradėjau visą seriją, todėl jis turbūt yra daugiausiai išgyventas, išdirbtas. Iš viso kurdama plakatų seriją užtrukau apie 5 mėnesius (tiek truko IV kurso antrasis semestras).

Sugalvoti turinį buvo lengviau negu surasti stilistiką. Esu linkusi viską išbandyti ir daug ieškoti, eksperimentuoti, tada pasiklysti, o vėliau sugrįžti. Apibendrinus pirmas plakatas buvo kuriamas 1,5–2 mėnesius, o likę nebeturejo tokios prabangos laiko atžvilgiu.

Ar dažnai dalyvaujate tokio pobūdžio konkursuose? Kuo tokie konkursai naudingi jauniems kūrėjams?

Savarankiškai dalyvauti dar neteko nei karto. Tačiau, manau konkursai labai